

**POVEIKIO PRIEMONIŲ TAIKYMO
NETINKAMAI BESIELGIANTIEMS MOKINIAMS MOKYKLOJE TVARKOS
APRAŠAS**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Sprendžiant netinkamo mokinių elgesio problemas bei taikant poveikio priemones, vadovaujamosi Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. rugpjūčio 28 d. įsakymu Nr. V-1268 „Rekomendacijos dėl poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams“; Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu (Žin., 1991, Nr. 23-593; 2011, Nr. 38-1804), Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu (Žin., 1996, Nr. 33-807); Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija (Žin., 1995, Nr. 60-1501), Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu (Žin., 2007, Nr. 80-3214; 2010, Nr. 157-7969), Vaikų, vartojančių narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas, nustatymo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 2 d. nutarimu Nr. 437 (Žin., 2002, Nr. 35-1305; 2007, Nr. 107-4379), Mokyklos vaiko gerovės komisijos sudarymo ir jos darbo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. V-579 (Žin., 2011, Nr. 45-2121), Socialinės pedagoginės pagalbos teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. birželio 15 d. įsakymu Nr. ISAK-941 (Žin., 2004, 100-3729; 2011, Nr. 99-4675), Psichologinės pagalbos teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 5 d. įsakymu Nr. V-1215 (Žin., 2011, Nr. 88-4220), Pedagoginių psichologinių tarnybų darbo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 22 d. įsakymu Nr. V-1396 (Žin., 2011, Nr. 97-4600), Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. rugsėjo 17 d. įsakymu Nr. ISAK-1462 „Dėl teisės pažeidimų, mokyklos nelankymo, narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, ŽIV/AIDS, smurto ir nusikalstamumo prevencijos“ (Žin., 2004, Nr. 145-5281) ir kitais teisės aktais, taip pat prioritetinės vaiko teisių ir interesų apsaugos ir gynimo, vaiko žmogiškojo orumo, individualizavimo, visapusiškumo, pagarbos ir protingumo principais.

**II. POVEIKIO PRIEMONIŲ TAIKYMO NETINKAMAI BESIELGIANTIEMS
MOKINIAMS TIKSLAS**

2. Padėti mokyklos bendruomenei veiksmingai reaguoti į kraštutinius mokinių netinkamo elgesio atvejus ir/ar iškilusią grėsmę, siekiant užtikrinti mokyklos bendruomenės narių ir/ar kitų asmenų fizinį ir psichologinį saugumą.

3. Nustatyti galimas poveikio priemones netinkamai besielgiantiems mokiniams, taip pat pagrindines šių priemonių taikymo mokykloje sąlygas.

4. Skatinti mokyklos bendruomenės narių (mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų, mokyklos darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) bendradarbiavimą, sprendžiant mokinių drausmės ir elgesio problemas.

III. VARTOJAMOS SĄVOKOS

5. **Netinkamas mokinio elgesys** – mokinio elgesys, keliantis realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui, taip pat pasikartojantis, tyčinis, agresyvus, įžūlus, griaunantis ugdymosi procesą, pažeidžiantis kitų asmenų garbę ir orumą bei psichologinį ir fizinį saugumą mokinio elgesys.

6. **Draudžiami daiktai** – bet kokie daiktai (reikmenys), gaminiai ar medžiagos, kurių apyvarta uždrausta arba ribojama Lietuvos Respublikos įstatymų ar kitų teisės aktų saugumo, sveikatos apsaugos ir kitais visuomenės poreikiais, taip pat kiti Mokykloje draudžiami turėti daiktai (reikmenys), gaminiai ar medžiagos, kurių sąrašas nurodomas Mokyklos darbo tvarkos taisyklėse ar kituose Mokyklos veiklą reglamentuojančiuose dokumentuose.

7. Norint užtikrinti mokyklos bendruomenės ir kitų asmenų saugumą, draudžiama:

7.1. Imti valstybinės svarbos dokumentus, susijusius su mokyklos veikla, asmens bylas ir kitus dokumentus;

7.2. Įsinešti į mokyklą ginklus, peilius, dujinius balionėlius, pirotechnikos gaminius, narkotines ar kitokias psichiką veikiančias medžiagas, alkoholinius ir energetinius produktus, kitus kenksmingus ir sveikatai pavojingus daiktus, kurie nėra mokymo priemonė;

7.3. Mokykloje ir/ar jos teritorijoje naudoti kvaišalus, ateiti apsivaigusiam nuo alkoholio ir kt. kenksmingų sveikatai medžiagų, rūkyti, žaisti azartinius žaidimus iš pinigų ir kortomis;

7.4. Pamokų metu naudotis mobiliuoju telefonu, ausinukais, o taip pat leisti muziką galima tik gavus mokytojo leidimą arba esant susitarimams (tarp mokytojo ir mokinio), kad šios priemonės bus naudojamos mokymosi tikslais;

7.5. Įsinešti į mokyklą garso įrašus, literatūrą, laikraščius, žurnalus ir kitus leidinius, kompiuterinius žaidimus, kurie skatina ar propaguoja žiaurų elgesį, smurtą, pornografiją;

7.6. Mokykloje ir jos priegose slapta filmuoti, fotografuoti, įrašinėti kitų asmenų (mokinių, mokytojų ir kitų darbuotojų) veiklą ir pokalbius;

7.7. Mokykloje ir jos priegose šūkauti, švilpti, laidyti replikas, stumdytis, muštis, šiuokšliadėžes, mėtyti gėles, daužyti langus, braižyti, spardyti sienas, mindžioti, laužyti augalus ir kt.).

7.8. Naudoti fizinį ar psichologinį smurtą (prasivardžiuoti, tyčiotis, priekabauti, įžeidinėti);

7.9. Įžūliu (chuliganišku) elgesiu, grasinimais, patyčiomis ar kitais veiksmais demonstruoti nepagarbą mokiniams, mokytojams, kitiems mokyklos darbuotojams, žeminti jų garbę ir orumą;

7.10. Panaudojant smurtą bei prievartą, reikalauti pinigų, atiminėti maistą valgykloje, versti meluoti kitus mokinius, imti ir gadinti svetimus daiktus;

7.11. Sudaryti turtinius sandorius su kitais mokiniams;

7.12. Niokoti mokyklos turtą (laužyti suolus, duris, spynas, tualetus, spardyti šiuokšliadėžes, mėtyti gėles, daužyti langus, braižyti, spardyti sienas, mindžioti, laužyti augalus ir kt.).

8. **Poveikio priemonė** – Mokyklos darbuotojo veiksmai, kuriais siekiama nutraukti ar sustabdyti netinkamą mokinio elgesį bei atkurti psichologiškai ir fiziškai saugią ir savitarpio pagarbą grįstą ugdymosi aplinką.

9. **Pagrįsti fiziniai veiksmai** – su fiziniu kontaktu susiję Mokyklos darbuotojo veiksmai mokinio atžvilgiu, kurių gali būti imamasi siekiant nutraukti mokinio elgesį, keliantį realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui, arba užkirsti jam kelią.

10. **Ugdymosi vietos pakeitimas** – laikinas mokinio atskyrimas nuo kitų mokinių, tęsiant mokinio ugdymąsi kitoje Mokyklos patalpoje arba teikiant mokiniui reikiamą švietimo pagalbą.

IV. POVEIKIO PRIEMONĖS IR BENDROSIOS JŲ TAIKYMO SĄLYGOS

11. Mokyklos darbuotojas, siekdamas užtikrinti Mokyklos bendruomenės narių ir (ar) aplinkinių saugumą, gali taikyti šias poveikio priemones ar imtis šių veiksmų:

- 11.1. pakeisti mokinio ugdymosi vietą;
- 11.2. iškviešti Mokyklos vadovą ar jo įgaliotą atstovą;
- 11.3. organizuoti mokinio daiktų patikrinimą;
- 11.4. panaudoti pagrįstus fizinius veiksmus.

12. Taikant numatytas poveikio priemones privalu atsižvelgti į mokinio specialiuosius ugdymosi poreikius, jo sveikatos būklę, psichologinę savijautą ir kitas, poveikio priemonės parinkimui ir taikymui svarbias, aplinkybes.

13. Numatytos poveikio priemonės taikomos mokiniui tik tada, kai Mokykla yra išnaudojusi visas kitas galimas priemones ir švietimo pagalbos teikimo galimybes (vesti individualūs pokalbiai su mokiniu ir jo tėvais (globėjais, rūpintojais) arba bent vienu iš jų ir kitos priemonės) ir jos nedavė laukiamų rezultatų, išskyrus neatidėliotinus atvejus, kai vaiko elgesys daro žalą ar kelia realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, saugumui ar turtui. Kitais atvejais į mokinio padarytus Mokyklos tvarkos taisyklių, mokinio elgesio normų ir (ar) mokymo sutarties nuostatų pažeidimus reaguojama kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

14. Apie mokiniui pritaikytą poveikio priemonę turi būti nedelsiant informuojamas Mokyklos vadovas ar jo įgaliotas asmuo, mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų, taip pat, esant būtinybei, savivaldybės vaiko teisių apsaugos skyrius ir (ar) teritorinė policijos įstaiga.

15. Apie mokiniui pritaikytą poveikio priemonę ir Mokyklos darbuotojo veiksmus mokinio atžvilgiu fiksuojama raštu Mokyklos vadovo nustatyta tvarka.

V. POVEIKIO PRIEMONIŲ TAIKYMAS MOKINIAMS APSVAIGUSIEMS NUO ALKOHOLIO IR/AR KITŲ PSICHIKĄ VEIKIANČIŲ MEDŽIAGŲ

16. Mokyklos bendruomenės nariai, įtarę, kad mokinys mokyklos teritorijoje vartoja narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas, yra apsvaigęs nuo šių medžiagų, nedelsdami informuoja apie tai mokyklos direktorių ir (ar): direktoriaus pavaduotoją ugdymui, socialinį pedagogą, mokyklos visuomenės sveikatos priežiūros specialistę.

17. Mokyklos direktorius ir(ar) jo įgalioti asmenys: informuoja vaiko tėvus (globėjus, rūpintojus), atstovus pagal įstatymą, apie įtarimą, kad jis vartoja narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas, yra apsvaigęs nuo šių medžiagų ir, kad jam reikėtų atlikti medicininę apžiūrą.

18. Mokyklos mokytojai ir kiti darbuotojai, įtarę, kad mokinys mokyklos teritorijoje yra apsvaigęs nuo narkotinių, psichotropinių, kitų psichiką veikiančių medžiagų ir jo sveikatai ar gyvybei gresia pavojus: suteikia mokiniui pirmąją pagalbą; nedelsdami organizuoja vaiko pristatymą į asmens sveikatos priežiūros įstaigą, o kai reikia skubios medicinos pagalbos, iškviečia greitąją medicinos pagalbą; apie tai informuoja mokinio tėvus (globėjus, rūpintojus).

VI. UGDYMOŠI VIETOS PAKAITIMAS

19. Ugdymosi vietos pakeitimas gali būti taikomas mokytojo sprendimu, kai mokinio elgesys akivaizdžiai griauna mokinių ugdymosi procesą pamokos metu.

20. Pakeitus ugdymosi vietą, mokinys atlieka mokytojo paskirtas užduotis prižiūrimas kito Mokyklos vadovo paskirto darbuotojo arba mokiniui teikiama reikiama švietimo pagalba.

21. Mokinio ugdymosi vieta gali būti pakeičiama ne ilgesnei kaip šį sprendimą priėmusio mokytojo pamokos trukmei. Esant būtinybei, šios priemonės taikymo trukmė gali būti

pratęsiama Mokyklos vadovo ar jo įgalioto asmens sprendimu, atsižvelgus į Mokyklos vadovo paskirto darbuotojo (prižiūrėjusio mokinį pakeitus jo ugdymosi vietą) arba švietimo pagalbos specialisto rekomendaciją, tačiau ne ilgiau kaip iki tos dienos pamokų pabaigos.

**VII. POVEIKIO PRIEMONIŲ TAIKYMAS MOKINIAMS, KURIŲ ELGESYS
KELIA PAVOJŲ JO PATIES IR/AR KITŲ GYVYBEI, SVEIKATAI,
PSICHOLOGINIAM AR FIZINIAM SAUGUMUI, TYČINIS, AGRESYVUS,
GRIAUNANTIS UGDYMOŠI PROCESĄ, PAŽEIDŽIANTIS KITŲ ASMENŲ GARBĘ IR
ORUMĄ**

22. Mokytojas ar kitas mokyklos darbuotojas, esant neatidėliotinam atvejui gali mokyklos administraciją iškviešti telefonu ar(ir) įpareigoti klasės mokinį iškviešti reikalingus asmenis, kad padėtų nutraukti arba užkirsti kelią netinkamam mokinio ir(ar) mokinių grupės smurtiniam elgesiui prieš kitus mokinius.

23. Mokytojas ar kitas mokyklos darbuotojas gali taikyti šiuos pagrįstus fizinius veiksmus:

23.1. mokinį sulaikyti (laikant už rankos(-ų); vedant už rankos, parankės; guodžiant mokinį (apglėbiant jį per pečius ir laikant, kol mokinys nurims ir pan.);

23.2. siekiant nutraukti ir(ar) apsaugoti mokinį nuo savęs ir(ar) kitų asmenų (su)žalojimo;

23.3. neišleidžiant mokinio iš patalpos, jeigu jo pasišalinimas kelia grėsmę jo paties ir(ar) kitų asmenų saugumui;

23.4. nutraukiant mokinių tarpusavio muštynes, jei mokinys(-iai) nereaguoja į žodinius mokyklos darbuotojo paliepimus jas nutraukti;

23.5. nutraukiant mokinio veiksmus, kuriais niokojamas turtas, ir(ar) apsaugant turtą nuo galimo sunaikinimo ir(ar) sugadinimo, ir(ar) sustabdant netvarką;

23.6. atskiriant mokinį, griauančią bendrą klasės tvarką ar mokyklos renginį, kai jis nepaiso pakartotinių reikalavimų ir raginimų laikytis drausmės ir elgesio taisyklių, persodinant į kitą vietą, pastatant atokiau nuo kitų mokinių, išvedant jį iš patalpos (pavyzdžiui, klasės, salės, valgyklos ar pan.).

23.7. pakeičiant ugdymosi vietą, perduodant mokyklos administracijai ir(ar) socialiniam pedagogui, kai mokinio elgesys akivaizdžiai griaua mokinių ugdymosi procesą pamokos ir(ar) renginio metu (nusivedus mokinį į darbo kabinetą, mokinys atlieka mokytojo paskirtas užduotis arba mokiniui teikiama reikiama švietimo pagalba). Priemonė taikoma iki teigiamai pasikeičia mokinio elgesys (mokinys nusiramina, pasižada tinkamai elgtis ir pan.), arba kol mokinį pasiima jo tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų. Tuo atveju, kai dėl objektyvių priežasčių jie pasiimti mokinio negali, organizuoti mokinio perdavimą kitiems įgaliotiems asmenims.

**VIII. MOKINIO DAIKTŲ PATIKRINIMAS, ĮTARUS MOKINĮ TURINT
DRAUDŽIAMŲ DAIKTŲ**

24. Jeigu mokytojui ar kitam mokyklos darbuotojui kyla pagrįstų įtarimų, jog mokinys gali turėti draudžiamų daiktų jis nedelsdamas apie tai informuoja mokyklos direktorių ir(ar) direktoriaus pavaduotoją ugdymui, socialinį pedagogą.

25. Mokyklos direktorius ir(ar) jo įgaliotas asmuo, ir(ar) mokytojas turi teisę prašyti mokinio parodyti jo asmeninius daiktus. Mokinio daiktai gali būti tikrinami dalyvaujant mokytojui, mokyklos direktoriui ir(ar) įgaliotam asmeniui, kitiems mokiniams, pačiam mokiniui.

26. Paaiškėjęs, kad mokinys turi draudžiamų daiktų, apie tai nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) ir(ar) bent vienas iš jų ir, esant būtinybei, teritorinė policijos įstaiga.

27. Jeigu mokinys atsisako parodyti asmeninius daiktus, tuomet telefonu informuojami mokinio tėvai ir kviečiami dalyvauti vaiko asmeninių daiktų patikrinime, tėvams atsisakius atvykti, bet gavus jų žodinį sutikimą dėl daiktų patikrinimo, asmeniniai daiktai tikrinami dalyvaujant dviem mokyklos atstovams ir pačiam mokiniui.

IX. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

28. Už poveikio priemonių tinkamą taikymą atsako kiekvienas mokytojas ir mokyklos darbuotojas.

29. Mokyklos direktorius, direktoriaus pavaduotojai ugdymui, pagalbos mokiniui specialistai, užtikrina poveikio priemonių taikymo rezultatyvumą.

30. Taikant poveikio priemones nepriimtini nepagrįsti mokytojo(ų) ir kitų darbuotojų fiziniai veiksmai, jie draudžiami: kai naudojami kaip bausmė; norint pademonstruoti savo viršenybę; siekiant sukelti vaikui skausmą; naudojama didesnė nei būtina fizinė jėga.

31. Kitais atvejais į mokinio padarytus mokyklos darbo tvarkos taisyklių, mokinio elgesio normų ir(ar) mokymo sutarties nuostatų pažeidimus, reaguojama kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

32. Apie mokiniui pritaikytą poveikio priemonę (kai tai kelia pavojų pačiam mokiniui (ių) saugumui, sveikatai) turi būti nedelsiant informuojamas mokyklos direktorius ir(ar) direktoriaus pavaduotojas ugdymui, socialinis pedagogas, esant būtinybei, savivaldybės Vaiko teisių apsaugos skyrius ir(ar) teritorinė policijos įstaiga.

33. Su poveikio priemonių taikymu netinkamai besielgiantiems mokiniams, jų sąlygomis ir tvarka, supažindinami mokyklos bendruomenės nariai ir reikalaujama laikytis vieningų susitarimų.
